

**Cieszyńskie
Naukowe
Forum
Studenckie
2**

NR 3564

Cieszyńskie Naukowe Forum Studenckie

2

Wielokulturowość
– doświadczanie Innego

pod redakcją
Aleksandry Gancarz

Redaktor serii: Publikacje Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji
Urszula Szuścik

Recenzent
Jolanta Muszyńska

Cieszyńskie Naukowe Forum Studenckie

Redaktor Naczelna
Alina Szczurek-Boruta

Zespół Redakcyjny
Aleksandra Gancarz, Wojciech Kadłubiec
(sekretarze redakcji)
Anna Studenska
(redakcja językowa – język angielski)

Adres Redakcji
Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
ul. Bielska 62, 43-400 Cieszyn

Spis treści

Alina Szczurek-Boruta

Przedmowa 9

Aleksandra Gancarz

Wstęp 13

Artykuły i rozprawy

Paulina Baś-Michalska

Współczesna idea wielokulturowości w kontekście tradycji myślenia utopijnego 19

Arkadiusz Mirosław Jasiński

Tolerancja a kulturowa tożsamość Europy. Problem wielokulturowości w europejskich państwach narodowych 29

Wojciech Kadłubiec

Globalna *Universitas* 43

Łukasz Matusiak

Funkcjonowanie społeczne Romów w Polsce 48

Agnieszka Cieślak

Streetworking w pracy z osobami bezdomnymi 56

Sonia Kropiowska

„Drwale” i „miśki” zadamawiają się w Polsce, czyli o zróżnicowaniu kulturowych przedstawień homoseksualności mężczyzn w odniesieniu do heteronormatywnych ujęć męskości 65

Komunikaty z badań

Michalina Kasprzak, Beata Latos, Jonasz Pawlaczyk

Dziecięce marzenia na przykładzie uczniów ze szkół w Biharamulo (Tanzania), Laare (Kenia) i Czaplunku (Polska) 79

Katarzyna Bogucka, Joanna Nowicka

Cudzoziemiec w poznańskim środowisku akademickim. Wzajemne relacje, obawy, oczekiwania 90

Dominika Grzegorzczak

(Nie)męski mężczyzna, (nie)kobieca kobieta. O psychologicznej płci mózgu, empatii i skłonności do ryzyka wśród współczesnych studentów 99

Doświadczenia krajowe i zagraniczne

Anna Niemczyk

Wielokulturowość w Aveiro w Portugalii. Własne doświadczenia z udziału w programie Erasmus 109

Justyna Lorek, Beata Kobis

Bliska-daleka Ostrawa. O nauczaniu języka angielskiego – refleksje z praktyk w polskich oraz czeskich przedszkolach i szkołach 115

Bohdan Bieliński

Terminologia medyczna na Ukrainie i w Polsce 122

Działalność studencka

Patrycja Figura

Międzywydziałowy Zespół Folkowy „FolkUŚ” 129

Joanna Kapias

Współpraca studentów Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji ze środowiskiem lokalnym w działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnością 136

Doniesienia ze świata nauki

Santana Murawska

I Kongres „Strefa Inter@kcji”. Warszawa, 7–9 listopada 2014 roku 143

Justyna Pilch

„Szkoła – kultura – środowisko lokalne”. Cieszyn, 19–20 października 2015 roku 147

Monika Dąbrowska

Recenzja. *Aksjologiczne konteksty edukacji międzykulturowej*. Red. Tadeusz Lewowicki, Barbara Chojnacka-Synaszko, Łukasz Kwadrans 152

Materiały pomocnicze dla studentów

Karolina Sibiga, Aleksandra Sowa

Kim jest Inny? Scenariusz zajęć dla dzieci z edukacji międzykulturowej 159

Noty o autorach 165

Contents

Alina Szczurek-Boruta

Preface 9

Aleksandra Gancarz

Introduction 13

Articles and treatises

Paulina Baś-Michalska

The contemporary idea of multiculturalism in the context of utopian thinking 19

Arkadiusz Mirosław Jasiński

Tolerance and cultural identity of Europe. The problem of multiculturalism in the European nation-states 29

Wojciech Kadłubiec

Global University 43

Łukasz Matusiak

Social functioning of Roma minority in Poland 48

Agnieszka Cieślak

Streetworking with homeless people 56

Sonia Kropiowska

Lumbersexuals and “bears” are settling down in Poland, in other words

On the diversity of cultural representations of male homosexuality with reference to the heteronormativity 65

Research reports

Michalina Kasprzak, Beata Latos, Jonasz Pawlaczyk

The world through the eyes of a child. An analysis of children’s dreams illustrated with the example of the students from schools in Biharamulo (Tanzania), Laare (Kenya) and Czaplonek (Poland) 79

Katarzyna Bogucka, Joanna Nowicka

Foreigner in Poznań academia. Relationships, fears and expectations 90

Dominika Grzegorzczak

(Not)masculine man, (not)feminine woman. About the psychological sex of the brain, empathy and willingness to take risks among modern students 99

Experiences and novelties from abroad

Anna Niemczyk

Multiculturalism in Aveiro in Portugal. The author's own experience resulting from participating in Erasmus 109

Justyna Lorek, Beata Kobis

Near Ostrava—far Ostrava. About teaching English language—reflections resulting from the practice in Polish and Czech kindergartens and schools 115

Bieliński Bohdan

Medical terminology in Ukraine and Poland 122

Students activity

Patrycja Figura

Interdepartmental Folk Team “FolkUŚ” 129

Joanna Kapias

Cooperation of the students of the Faculty of Ethnology and Educational Science of the University of Silesia with the local environment in the actions on behalf of disabled persons 136

Reports from the world of science

Santana Murawska

First Congress of “Zone of Inter@ction”. Warsaw, 7–9 November 2014 143

Justyna Agnieszka Pilch

“School—culture—local environment”. Cieszyn, 19–20 October 2015 147

Monika Dąbrowska

Review. *Aksjologiczne konteksty edukacji międzykulturowej* (Axiological contexts of intercultural education). Eds. Tadeusz Lewowicki, Barbara Chojnacka-Synaszko, Łukasz Kwadrans 152

Supplementary materials for students

Karolina Sibiga, Aleksandra Sowa

Who is the Other? A script of intercultural education activities for children 159

Notes on contributors 165

Przedmowa

„Cieszyńskie Naukowe Forum Studenckie” (CNFS) to inicjatywa wydawnicza pracowników i studentów Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, nawiązująca do wielowiekowych lokalnych tradycji kształceniowych i publikacyjnych. Seria, obejmująca swą tematyką obszar nauk społecznych i humanistycznych, stwarza studentom, absolwentom, a także doktorantom cieszyńskiego ośrodka akademickiego, choć nie tylko im, możliwość publikacji rezultatów własnych dociekań, badań i analiz, wymiany myśli, doświadczeń z aktywności naukowej, organizacyjnej i społecznej.

W roku 2015 ukazał się tom *Między teorią a praktyką*¹, zapoczątkowujący serię, którego współautorzy podjęli próbę odnalezienia i ukazania związków teorii naukowych ze współczesną praktyką społeczną, edukacyjną i kulturalną.

W tomie drugim, *Wielokulturowość – doświadczanie Innego*, został zaprezentowany autorski dorobek studentów w zakresie wielokulturowości oraz wielowymiarowego podejścia do drugiego człowieka – Innego. Redaktorem tomu jest Aleksandra Gancarz, opiekun cieszyńskiego Koła Naukowego Edukacji Międzykulturowej.

Dynamika współczesności sprawia, że jedna z najważniejszych cech środowiska to poziom heterogeniczności kulturowej. Wielokulturowość jest faktem i niewątpliwie złożonym zjawiskiem. Oznacza wielość kultur współwystępujących w ramach jakiejś społecznej lub politycznej całości; społeczną rzeczywistość, w której wielość kultur może przybierać różne realne formy, od obcego lub nawet wrogiego, zamkniętego funkcjonowania do przenikania, akceptacji i powstawania nowych kulturowych postaci. Wielokulturowość

¹ *Między teorią a praktyką*. Red. A. SZCZUREK-BORUTA. „Cieszyńskie Naukowe Forum Studenckie”. T. 1. Katowice 2015.

wiąże się z polityką akceptacji albo wykluczania, marginalizacji, z wielością wzorów zachowań i przekonań², z wielością wymiarów postrzegania człowieka jako Innego (wiek, płeć, narodowość, etniczność, religia, wymiar społeczny, rozmaite cechy: biologiczne, fizyczne, kulturowe, swoistym kryterium inności, odmienności jest niepełnosprawność)³.

Kolejny tom „Cieszyńskiego Naukowego Forum Studenckiego” stwarza pole do namysłu nad aktualnymi zjawiskami edukacyjnymi, społecznymi, kulturowymi, psychologicznymi, ekonomicznymi i politologicznymi. We współczesnym świecie, przeżywającym kryzys wielokulturowości, pełnym konfliktów kulturowych, społecznych, religijnych, politycznych, militarnych, jest potrzebna zdolność do refleksji. Autorzy poszczególnych artykułów, młodzi badacze, być może przyszli naukowcy, taką zdolność posiadają i wykazują, w celowy sposób posługując się kategoriami wielokulturowości, inności, dostrzegają istniejące problemy.

Problematykę podjętą w tomie uważam za niezwykle istotną w perspektywie: rozbudzania świadomości i autorefleksji nad sposobami postrzegania wielokulturowości, Innego, drugiego człowieka; konstruowania wiedzy o sobie i Innych; przełamywania istniejących stereotypów i uprzedzeń, podjęcia działań edukacyjnych wzmacniających budowanie i doskonalenie tożsamości. Autorzy podjęli próbę ukazania różnych obszarów wielokulturowości, odmian i postaci inności. W publikacji zostały zgromadzone artykuły naukowe, komunikaty z badań, sprawozdania z konferencji, a także recenzja opracowania naukowego i materiały pomocnicze dla studentów. Przybliżono wybrane aspekty działalności studenckiej i zaprezentowano krajowe i zagraniczne doświadczenia młodych badaczy.

Praca zainteresuje przede wszystkim obecnych, przyszłych i początkujących pedagogów, a także psychologów, socjologów, filozofów, badaczy kultury oraz osoby odpowiedzialne za kształtowanie polityki oświatowej i społecznej.

2 G. BABIŃSKI: *Problemy wielokulturowości społeczeństwa polskiego*. „Czasopismo Psychologiczne” 1998, nr 1, s. 7; W. BUSZTA: *Wielokulturowość. Pytania pierwsze*. W: *U progu wielokulturowości. Nowe oblicza społeczeństwa polskiego*. Red. A. KEMPNY, A. KAPCIAK, S. ŁODZIŃSKI. Warszawa 1997; A. SADOWSKI: *Sterowanie wielokulturowością a dotychczasowe doświadczenia i kierunki przemian*. W: *Edukacja międzykulturowa w wymiarze instytucjonalnym*. Red. J. NIKITOROWICZ. Białystok 2001; *Wielokulturowość i problemy edukacji*. Red. T. LEWOWICKI, A. RÓŻAŃSKA, G. PIECHACZEK-OGIERMAN. Cieszyn–Warszawa–Toruń 2012.

3 J. REYKOWSKI, Z. SMOLEŃSKA: *Przestrzeń psychologiczna a regulacja społecznego zachowania*. „Studia Psychologiczne” 1982, t. 20, nr 2; J. WYCZESANY: *Biopsychospołeczna koncepcja niepełnosprawności i jej znaczenie dla funkcjonowania dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych*. W: *Kształcenie zintegrowane dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych*. Red. J. WYCZESANY, A. MIKRUT. Kraków 2002; A. SZCZUREK-BORUTA: *Doświadczenia społeczne w przygotowaniu nauczycieli do pracy w warunkach wielokulturowości*. Cieszyn–Toruń 2013.

Mam nadzieję, że publikacja spotka się z życzliwym przyjęciem i zainteresowaniem Czytelników, którym idea wypracowania mechanizmów i nawyków współlistnienia, rozwoju zdolności rozwiązywania konfliktów, szukania i określenia potencjalnych płaszczyzn dialogu jest bliska.

Alina Szczurek-Boruta

Redaktor Naczelna
„Cieszyńskiego Naukowego
Forum Studenckiego”

Wstęp

Każda kultura musi być otwarta na kontakt z inną tradycją, gdyż tylko interakcje międzykulturowe pozwalają na pełne zrozumienie własnego dziedzictwa, swojego miejsca i obowiązku wobec niego, umożliwiając tym samym jego rozwój i doskonalenie.

Jerzy Nikitorowicz¹

W obliczu dynamicznych zmian zachodzących w Europie i na świecie wielokulturowość staje się coraz częstszym przedmiotem refleksji, dyskusji i sporów. Faktem jest, że towarzyszy ona człowiekowi od zarania dziejów. Kontakt z inną kulturą często jest bodźcem do rozwoju, poznawania czegoś nowego, jak również kształtowania własnej tożsamości jednostkowej i zbiorowej, ponieważ to poprzez doświadczanie Innego możemy zobaczyć siebie w lustrze społecznym, a także uświadomić sobie istnienie specyficznych dla naszej grupy cech, które w wyniku enkulturacyj stały się dla nas oczywiste i niedostrzegalne. Kontakt z innością często bywa też źródłem lęków, uprzedzeń, nieporozumień i konfliktów. Wielokulturowość rozumiana jako współwystępowanie kultur na jednym terytorium lub w jednej przestrzeni (np. wirtualnej, symbolicznej) jest wyzwaniem dla współczesnego świata – świata nierówności, ogromnych różnic ekonomicznych i kulturowych oraz niespotykanych dotąd na taką skalę migracji, powodowanych różnymi czynnikami.

Prezentowany tom wpisuje się w dyskurs nad wielokulturowością jako ideą i zjawiskiem społecznym. Poświęcony jest szeroko rozumianej inności i różnym aspektom doświadczania Innych – tych żyjących z nami, obok nas lub na drugim krańcu świata. Składa się z sześciu części zawierających teksty teoretyczne, badawcze i praktyczne. Autorami opracowań są studenci i doktoranci uniwersytetów w Katowicach, Krakowie, Opolu, Poznaniu, Lublinie i Zaporozżu (Ukraina).

Pierwszą część „Artykuły i rozprawy”, otwiera tekst ukazujący potrzebę idei wielokulturowości, która skądinąd ma wiele wspólnego z myśleniem utopijnym. Kolejne artykuły wskazują na asymetryczne wzajemne relacje grup i wynikające

1 J. NIKITOROWICZ: *Grupy etniczne w wielokulturowym świecie*. Sopot 2010, s. 366.

z nich zagrożenia, których podstawą jest brak wzajemności w poznawaniu się i brak szacunku dla inności. Unifikacja uniwersytetów, marginalizacja Romów i osób bezdomnych, stereotypizacja homoseksualistów oraz zatracanie własnej tożsamości to problemy poruszane w poszczególnych artykułach.

Autorzy opracowań publikowanych pod tytułem „Komunikaty z badań” przedstawili cechy studentów i studentek na tle stereotypów płci, kulturowe uwarunkowania dziecięcych marzeń i ich rolę w kształtowaniu tożsamości oraz relacje między polskimi i cudzoziemskimi studentami w Poznaniu.

W dziale „Doświadczenia krajowe i zagraniczne” polska rzeczywistość społeczna i edukacyjna została porównana do portugalskiej, czeskiej i ukraińskiej. Ukazano życie codzienne w zróżnicowanej narodowościowo Portugalii widziane oczyma polskiej studentki, system nauczania języka angielskiego w Czechach, a także nauczanie i stosowanie nomenklatury medycznej we współczesnej Ukrainie.

Na czwartą część, „Działalność studencka”, złożyły się dwa artykuły. Pierwszy został poświęcony historii zespołu „FolkUS”, wykonującego głównie muzykę z regionu Żywiecczyny. Ta wyjątkowa organizacja – zrzeszająca studentów z dwóch cieszyńskich wydziałów Uniwersytetu Śląskiego, osoby z różnych regionów Polski i różnych państw – jest przykładem kształtowania tożsamości regionalnej, dzielenia się własną kulturą, otwartości na inność i Innych. W drugim przybliżono działania na rzecz osób niepełnosprawnych, inicjowane i wspierane przez studentów pedagogiki w Cieszynie.

„Studenckie relacje ze świata nauki” to część zawierająca relacje z dwóch konferencji oraz recenzję książki *Aksjologiczne konteksty edukacji międzykulturowej*, pod redakcją Tadeusza Lewowickiego, Barbary Chojnackiej-Synaszko i Łukasza Kwadransa.

W ostatnim dziale, „Materiały pomocnicze dla studentów”, znalazł się scenariusz zajęć z edukacji międzykulturowej, opracowany na podstawie pierwszego rozdziału książki Przemysława Pawła Grzybowskiego *Spotkania z Innymi. Czytanka do edukacji międzykulturowej*. Propozycja ta może być inspiracją dla osób pracujących z dziećmi.

Powstanie tomu *Wielokulturowość – doświadczenie Innego* jest wyrazem zainteresowania studentów i młodych naukowców tematem niezwykle istotnym i aktualnym. Jednocześnie praca ta wpisuje się w tradycje naukowo-badawcze i edukacyjne cieszyńskiego ośrodka naukowego, gdzie w 1990 roku, pod kierunkiem prof. Tadeusza Lewowickiego, rozpoczęto badania szeroko rozumianego pogranicza. Owocem tych wieloletnich działań jest seria wydawnicza „Edukacja Międzykulturowa”, licząca już sześćdziesiąt osiem tomów, i ukazujące się od 2012 roku czasopismo naukowe pod tym samym tytułem. Od stycznia 2004 roku na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ działa studenckie Koło Naukowe Edukacji Międzykulturowej, którego członkowie podejmują liczne inicjatywy

poszerzające ich wiedzę i umiejętności zdobywane podczas zajęć z zakresu edukacji wielo- i międzykulturowej.

Wydanie tej książki stało się możliwe dzięki niezmiennej przychylności i pomocy władz akademickich Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie. Wszystkim, którzy przyczynili się do powstania publikacji, pragniemy wyrazić uznanie i złożyć podziękowania, a Czytelnikom życzymy inspiracji do własnych refleksji, studiów i badań oraz doświadczania wielokulturowości w jej najbardziej pozytywnym wymiarze.

Aleksandra Gancarz

Noty o autorach

Paulina Baś-Michalska, absolwentka studiów pierwszego stopnia na kierunkach pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i pedagogika resocjalizacyjna na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego. Seminarzystka Laboratorium Myśli Pedagogicznej. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół pragmatyzmu w kontekście badań nad wychowaniem oraz kulturowych uwarunkowań pedagogiki.

Katarzyna Bogucka, studentka pedagogiki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, aktywny członek Koła Naukowego Edukacji Międzykulturowej. Szczególnie zainteresowana tematyką wielokulturowości, adaptacji imigranckiej oraz eurosieroctwa.

Bohdan Bieliński, student medycyny na I Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Medycznego w Zaporozżu. Ukrainiec o polskich korzeniach. Zna język angielski, rosyjski, ukraiński i polski. Dużo podróżuje po Europie. Odbywał staż medyczny w Polsce i we Francji.

Agnieszka Cieślar, studentka pedagogiki, specjalność: asystent osoby niepełnosprawnej, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Członkini Koła Naukowego Edukacji Międzykulturowej macierzystego wydziału. Zajmuje się obszarami oligofrenopedagogiki, arteterapii, pedagogiki społecznej oraz edukacji dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w przestrzeni życia szkolnego, społecznego i integracyjnego.

Monika Dąbrowska, studentka pedagogiki, specjalność: resocjalizacja z edukacją międzykulturową, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Uzyskała stopień licencjata pedagogiki o specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i terapia pedagogiczna. Uczestniczka projektu „Przez praktykę do wiedzy” finansowanego przez Unię Europejską. Jej zainteresowania pedagogiczne obejmują pedeutologię, edukację aksjologiczną i wychowanie do wartości, edukację międzykulturową i kryminologię.

Justyna Dobija, studentka pedagogiki, specjalność: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z terapią pedagogiczną, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Uzyskała stopień licencjata pedagogiki o specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne. Absolwentka Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych w Bielsku-Białej. Stypendystka programu Erasmus w roku akademickim 2013/2014

realizowanego w Czechach. Uczestniczka projektu finansowanego przez Unię Europejską „Przez praktykę do wiedzy”. Swoje zainteresowania koncentruje wokół wychowania przez sztukę, edukacji międzykulturowej oraz metodyki nauczania języka angielskiego w placówkach wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego.

Patrycja Figura, studentka pedagogiki, specjalność: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z terapią pedagogiczną, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ w Cieszynie. Od 2014 roku przewodnicząca Międzywydziałowego Zespołu Folkowego „FolkUŚ”, starająca się rozpowszechniać kulturę z regionu Beskidu Żywieckiego, z którego pochodzi. Absolwentka Ogniska Twórczości Artystycznej im. Braci Golec w Milówce w klasie heligonek i nauczyciel prowadzący zajęcia regionalne w przedszkolach. Zainteresowania koncentruje wokół projektów muzycznych i kulturalnych, w których czynnie uczestniczy, również poprzez członkostwo w Reprezentacyjnym Chórze Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia”.

Dominika Grzegorzczak, studentka psychologii klinicznej i neuropsychologii na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Członkini Koła Naukowego Psychologów. Interesuje się psychologią rozwojową dzieci i młodzieży oraz psychologią społeczną.

Arkadiusz Mirosław Jasiński, student psychologii i filozofii na Uniwersytecie Opolskim. Kieruje Studenckim Kołem Filozoficznym i Kołem Naukowym Psychologii Społeczności, jest członkiem m.in. Rady Wydziału Historyczno-Pedagogicznego. Interesuje się głównie filozofią egzystencjalną i psychologią, szczególnie zagadnieniem tożsamości, skutkami doświadczania stresu i koncepcją cnót rozumianych jako cechy psychiczne. Autor lub współautor m.in. rozdziałów w monografiach i książce popularnonaukowej.

Wojciech Kadłubiec, student etnologii na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Koordynator 12. i 13. Objazdowego Festiwalu Filmowego „WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie”. Członek Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego oraz Koła Naukowego Etnologów.

Joanna Kapias, studentka pedagogiki oraz oligofrenopedagogiki z arteterapią na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Członek Koła Naukowego Edukacji Międzykulturowej, Stowarzyszenia Wsparcia Społecznego „Feniks,” a także wolontariuszka w Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” z Chybia. Współorganizatorka i koordynatorka Dnia Godności Osoby Niepełnosprawnej w 2015 roku, projektu „Święta z Szyszką w tle” w 2015 roku oraz koordynatorka projektu Ruchu Rozwijającego wg Weroniki Sherborne na Uniwersytecie Śląskim we współpracy z Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym z Cieszyna. Pracuje jako asystent osoby niepełnosprawnej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.

Michalina Kasprzak, doktorantka w Zakładzie Edukacji Elementarnej i Terapii Pedagogicznej na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Naukowo interesuje się m.in. pedagogiką twórczości w procesie wspomagania i wspierania dzieci i młodzieży oraz edukacją międzykulturową.

Beata Kobis, studentka pedagogiki, specjalność: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z terapią pedagogiczną, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Uzyskała stopień licencjata pedagogiki o specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne oraz tytuł technika farmacji. Stypendystka programu Erasmus w roku akademickim 2013/2014 realizowanego na terenie Czech. Absolwentka

Chrześcijańskiego Studium Teatru Ruchu w zakresie aktorstwa klasycznego i musicalu. Członkini zespołu tańca żydowskiego i izraelskiego „Klezmer” z Cieszyna. Interesuje się tańcem, teatrem oraz wychowaniem i rozwojem przez ruch i sztukę.

Sonia Kropiowska, uzyskała stopień licencjata nauk humanistycznych w 2013 roku na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W roku akademickim 2014/2015 prowadziła warsztaty z kreatywnego pisania dla studentów UŚ, pod kierownictwem dr. Macieja Nowaka. Zainteresowania naukowe koncentruje wokół *queer studies* i *men's studies*.

Beata Latos, studentka geografii, specjalność: hydrologia, meteorologia i klimatologia, na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół szeroko pojętej relacji człowiek – środowisko oraz antropologii kulturowej.

Łukasz Matusiak, student pedagogiki, specjalność: asystent osoby niepełnosprawnej, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Członek Koła Naukowego Edukacji Międzykulturowej macierzystego wydziału. Jego zainteresowania obejmują oligofrenopedagogikę, filozofię wychowania oraz związki pedagogiki z innymi naukami społecznymi.

Santana Murawska, aktywistka, etnolożka, antropolożka, była członkini Koła Naukowego Etnologów UŚ, doktorantka kulturoznawstwa w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Uniwersytetu Śląskiego, koordynatorka cieszyńskiego Objazdowego Festiwalu Filmowego „WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie”, organizowanego we współpracy z Helsińską Fundacją Praw Człowieka.

Anna Niemczyk, studentka Uniwersytetu Śląskiego na kierunku zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne. Związana z Ośrodkiem „Regle” w Wiśle, działającym na rzecz osób upośledzonych intelektualnie oraz dzieci z trudnych środowisk, jako wolontariusz, animatorka czasu wolnego. W roku akademickim 2014/2015 w ramach programu Erasmus studiowała na Universidade de Aveiro w Portugalii.

Joanna Nowicka, studentka filologii słowiańskiej z filologią polską na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wielokulturowością zainteresowała się poprzez doświadczenie emigracji, naukę kilku języków jednocześnie i podróże. Jest autorką scenariusza do komiksu stworzonego na potrzeby ogólnopolskiej kampanii na rzecz równego dostępu do zatrudnienia „Równy komiks”.

Jonasz Pawlaczyk, doktorant w Instytucie Filozofii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Naukowo zajmuje się m.in. tematyką śmierci mózgowej, utylitaryzmu oraz posthumanizmu.

Justyna Pilch, studentka zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego oraz fizjoterapii. Instruktor narciarstwa zjazdowego. Głównym obszarem jej zainteresowań jest popularyzacja sportu i zdrowego stylu życia zarówno wśród dzieci, jak i w społeczności lokalnej.

Karolina Sibiga, studentka pedagogiki, specjalność: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Członkini Koła Naukowego Edukacji Międzykulturowej macierzystego wydziału. Zainteresowania: filozofia, pedagogika, szeroko pojmowana sztuka.

Aleksandra Sowa, studentka pedagogiki, specjalność: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Członkini Koła Naukowego Edukacji Międzykulturowej macierzystego wydziału. Swoje zainteresowania naukowe skupia przede wszystkim wokół zagadnień opieki i wychowania małego dziecka, pedagogiki czasu wolnego, fotografii.

Redakcja: Anna U. Pilśniak

Projekt okładki i stron tytułowych: Marek J. Piwko {mjp}

Redakcja techniczna: Anna U. Pilśniak

Korekta: Magdalena Cwajna

Łamanie: Jadwiga Pilśniak

Projekt logo CNFS: Ewelina Rivillo

Copyright © 2016 by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-226-3057-0

(wersja drukowana)

ISBN 978-83-226-3058-7

(wersja elektroniczna)

Wydawca:

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

e-mail: wydawus@us.edu.pl

www.wydawnictwo.us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 10,6. Ark. wyd. 10,5.

Papier offset. kl. III, 90 g. Cena 20 zł (+VAT).

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp. K.

ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław.